

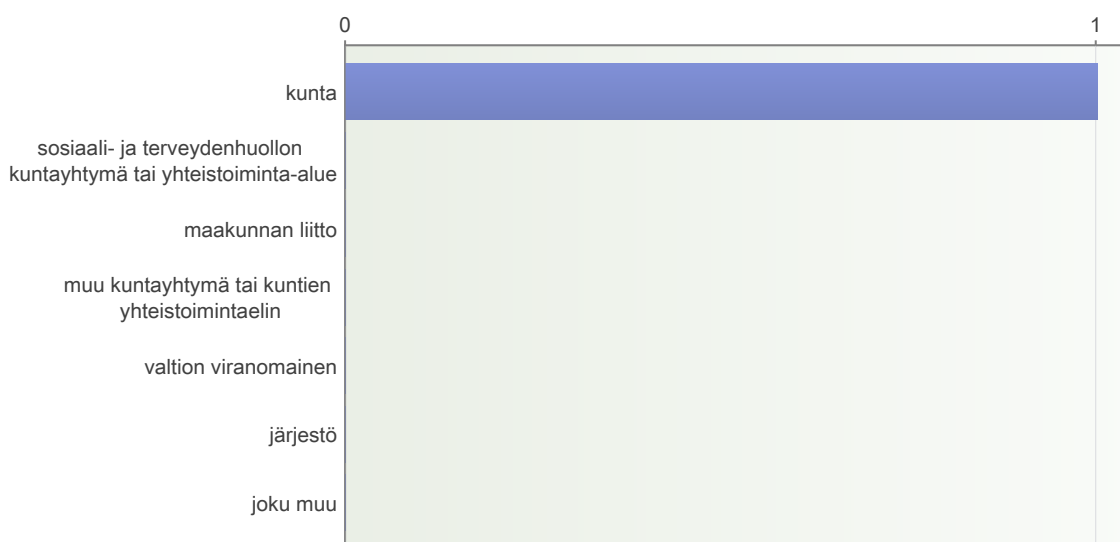
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Ylöjärven kaupunki	Hanna Isotalo	Terveys- ja sosiaalijohtaja Anne Santalahti, anne.santalahti@ylojarvi.fi	7.11.2016	kaupunginvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Nyt lausunnolla oleva sote-ratkaisu, jossa sote-järjestämisvastuu siirretään maakunnille, parantaneekin maakunnan sisällä alueiden välistä yhdenvertaisuutta, mutta väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen sillä ei tule olemaan vaikutusta. Jo tällä hetkellä suurien kaupunkien sisällä on huomattavia asuinalueiden välisiä terveyseroja. Maakunnan velvollisuus järjestää ja tarvittaessa itse tuottaa palvelut alueille, minne niitä ei muuten saada voi johtaa vaihtuviin palveluntuottajiin. Samoin maakunnan ja kunnan velvollisuus hyvinvointipalvelujen tuottamiseen tulisi olla selkeämmin määritelty.

Terveydenhuoltomenojen kasvun hallinnan ja väestön terveyserojen vähentämisen tavoitteeseen pääsemiseksi keskeistä on kuitenkin panostus kansansairauksien, esimerkiksi kakkostyyppin diabetes ja depressio, vähentämiseen ja kuntalaisten omien terveydenedistämisen mahdollisuuksien turvaaminen, kuten kunnan ylläpitämät liikuntapaikat ja liikuntahallit ja yhteistyö seura- ja järjestötoimijoiden kanssa.

Näihin voidaan merkittävästi vaikuttaa muilla kuin terveydenhuollon keinoilla. Keskiöön

tältä osin nouseekin kuntien edellytykset tehdä kokonaisvaltaista terveydenedistämistyötä. Rahoituspuolella oleva hyte-rahoitus on kovin pieni, eikä merkittävällä tavalla tue terveyserojen kaventamista.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitys ei anna riittäviä edellytyksiä 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillintään. Kustannusten kasvun hillitsemiseksi keskeisintä olisi ns. substanssilainsäädännön tarkastelu siten, että tavoite olisi mahdollista saavuttaa.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. On muistettava, että terveydenhuollossa (harvinaiset kalliit sairaudet esim. hengityshalvauspotilaat ja Fabryn tauti potilaat) sekä sosiaalihuollossa (esim. lastensuojelussa vaikeasti oireilevat huostaan otetut lapset, joilla on pitkä erityistason lastenpsykiatrisen hoitoyksikön tarve) on jatkossakin hoidettava palvelulupauksen mukaisesti.

Lisäksi kaikkien säästöjen edellytys on yhteen toimivat tietojärjestelmät. Kanta/Kansa-arkisto ei ole ratkaisu tähän ongelmaan, koska yhteen sovitettujen palvelujen ja valinnanvapauden ja monituottajamallin johdosta koko maakunnan kaikkien sote-tietojärjestelmien tulee olla yhteensopivia, jotta järjestämistä vastaava maakunta voi valvoa oman palvelulupauksensa ja tuottamisen toteutumista kustannustehokkaasti, ja puuttua mahdollisesti ilmeneviin ongelmiin. Tällaisen maakunnan tietovarannon aikaansaaminen tullee kustantamaan huomattavasti ainakin nykyisin toimivien tietojärjestelmätoimittajien toimintatavoilla ja katteilla.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti toteutuu mm. suorilla maakuntavaaleilla. Tarkasteltaessa luottamushenkilöedustuksen määrää tulevilla maakunnallisissa luottamushenkilöelimissä, määrä tulee kuitenkin nykyiseen kunnalliseen luottamushenkilöedustukseen nähden merkittävästi vähenemään.

Maakunnallinen itsehallintomalli ei toki vastaa nykyistä kunnallista itsehallintomallia mm. vahvan valtionohjauksen ja rahoitusmallin osalta.

Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä.

Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä oikeus hallintosäännöllä päättää toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiosta), luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Ehdotettu sääntely palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen tulee kuitenkin asettamaan erittäin suuria vaatimuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja johtamiselle. Edelleen tulee huomioida se, että sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäväalueita koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole lausuntoa annettaessa riittävästi tietoa. Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta olosuhteiltaan hyvin erilaisia. Muuttoliike, ikääntyminen, digitalisaatio ja maakuntaudistus vaikuttavat eri puolilla Suomea olevien kuntien ja maakuntien toimintaympäristöön hyvin eri tavalla. Maakuntien erilaistuminen korostuu entisestään seuraavien vuosien kuluessa. Maakuntalakiluonnos ei mahdollista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tämä voi johtaa siihen, että palveluiden tuottaminen tulee tehottomaksi ja kalliiksi. Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei liian jäykkä lainsäädäntö muodosta estettä asukaslähtöiselle kehittämiselle ja palvelujen toteuttamiselle. Liian jäykät rakenteet maakunnissa vievät niiltä ketteryyden toimia kustannustehokkaasti markkinaympäristössä. Erityisesti suurilla kaupunkiseuduilla on tärkeää varmistaa, että neuvottelut maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimusten sekä kasvusopimusten sisällöstä käydään jatkossakin suoraan asianomaisten ministeriöiden kanssa ja mahdollisuudet niiden solmimiseen turvataan. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Maakuntien ja kuntien joustava mahdollisuus sopia tehtävistä on perusteltua myös siksi, että se mahdollistaa maakuntien keskuskaupunkien ja suurimpien kaupunkiseutujen erityisroolin huomioimisen annettavassa lainsäädännössä monien elinvoimatehtävien, kuten työllisyyden edistämisen, innovaatio- ja kilpailukyky politiikan sekä kotouttamisen, tehokkaassa hoitamisessa alueelliset erityispiirteet huomioiden.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Sote-palvelujen, pelastustoimen sekä eräiden valtion tehtävien siirtäminen maakunnille on tarkoituksenmukaista. Muilta osin tehtävien ja tehtäväkokonaisuuksien siirtämiseltä kunnilta maakunnalle, erityisesti kuntien tuleva elinvoimarooli sekä kaupunkiseudun elinvoimaroolin turvaaminen huomioon ottaen, tulisi pidättäytyä. Maakuntiin ei saa syntyä kuntien tai kaupunkiseutujen kanssa kilpailevaa toimintaa. Esimerkiksi maakuntakaavoituksen siirtymisestä maakunnan liitoilta maakunnille seuraa tarve tarkastella maankäyttö- ja rakennuslain kaavajärjestelmää laajemminkin. Mekaaninen nykyisen maakuntakaavoituksen siirto uusille itsehallinnollisille maakunnille ei ole mahdollista. Toteutuessaan maakuntakaavoituksen siirto heikentää kaupunkiseutujen elinvoiman kehittämisedellytyksiä, luo epäselvyyttä ja ristiriitoja sekä monimutkaistaa kaupunkiseutujen suoraa sopimuskumppanuutta (MAL- ja kasvusopimukset kaupunkiseutujen ja valtiovallan kesken). Suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen erityisasema, rooli ja kaupunkispesifit erityispiirteet tulee ottaa maakuntien muodostamiseen liittyvässä valmistelussa nykyistä selvästi paremmin huomioon. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä tulee voida sopia kuntien ja maakuntien kesken. Kaupunkiseutujen elinvoimaroolin kannalta on olennaista, että kaupungit ja kaupunkiseudut vastaavat itse muun muassa elinkeinojen edistämiseen ja työllisyyteen, toisen asteen koulutukseen, maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen (ml. joukkoliikenne) liittyvistä tehtävistä.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

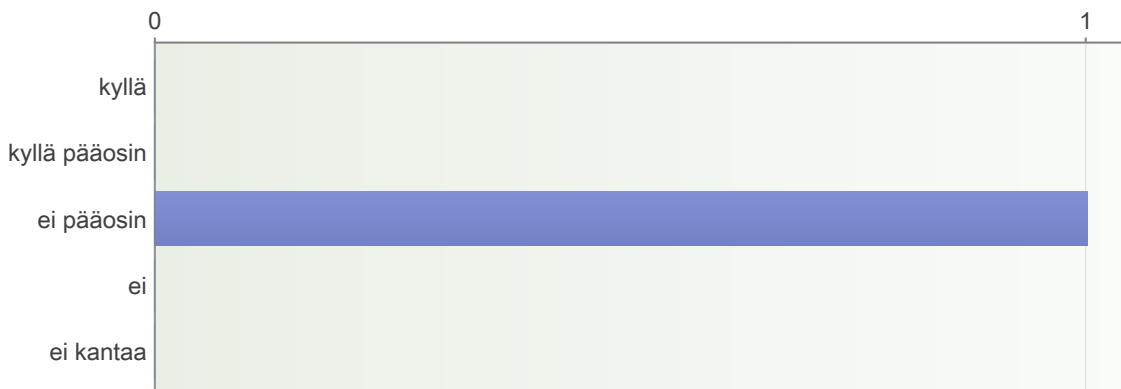

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralla osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet. Maakuntalain perusteluissa painotetaan asukaslähtöisyyttä ja 15§:ssä mainitaan keskeisinä asioina asukkaiden tarpeista lähtevät palvelut. Asukkaiden suoraa osallistumista käsittelevä 23§ perusteluineen noudattaa pitkälti kuntalakia. Toimiva suora osallistuminen edellyttää laadukasta ja oikea-aikaista viestintää. Lakiehdotuksessa (28§) viestintää on käsitelty kattavasti. Lakiehdotus painottaa viestinnän aktiivisuutta, monikanavaisuutta, riittävyttä ja oikea-aikaisuutta. Viestintä todetaan luottamuksen vahvistajaksi.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

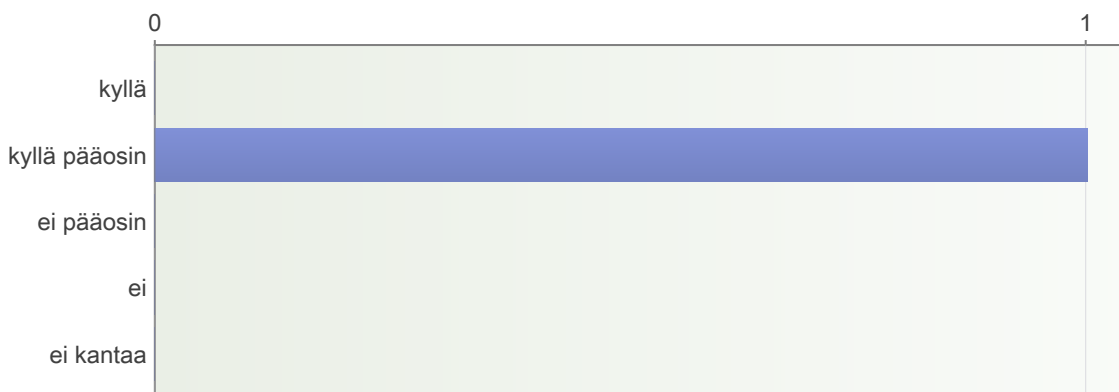
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännöksiä maakunnan palvelulaitoksesta tulee tarkastella uudelleen. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulisi olla suuremmat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen liiallista painottumista operatiiviselle

puolelle tai edellyttää asiantuntijoita myös järjestäjän (maakunnan) puolelle, mikä on omiaan lisäämään organisointitavasta aiheutuvia kustannuksia. Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rahoituksen yleiskatteellisuudesta johtuen mallia voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Yleiskatteellisuuden myötä maakunnille jää ainakin jonkinlainen mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien palvelukeskukset

Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen järjestämien tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille.

Sinäällään tukipalveluiden järjestäminen laajassa yhteistyössä on perusteltua. Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä valtakunnallisia, maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille. Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin kokonaan uusia organisaatioita perustettaessa. Useat yhtiöt ovat jo osa valtakunnallista tai maakunnallista rakennetta.

Luonnoksesta puuttuvat kokonaan arviot uusien palvelukeskusten perustamiseen, investointeihin, järjestelmiin sekä henkilöstö- ja muihin menoihin liittyvistä kustannuksista. Luonnoksesta puuttuvat myös yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat ja ennakoidut kassavirat sekä selvitykset niiden markkinavaikutuksista. Palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista.

Palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Epäselväksi jää myös maakuntien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtionohjaukseen. Valtion asema päätöksenteossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksien. Samoin epäselväksi jää yhtiöiden hallitusten yhtiöoikeudellinen asema.

Tiedonhallinnan ja tietohallinnon valtakunnallisen ohjauksen tulee keskittyä ohjaamaan kansallisesti palveluiden laadun, vaikuttavuuden ja tasa-arvon parantamista. Tämä voi tarkoittaa käytännössä esimerkiksi valtakunnallisia palveluiden määrittelyitä sekä niihin pohjautuvaa raportointia ja tietojen analysointia. Kansallisesti pitää käynnistää standardointityö, joka tähtää tietojen täydellisen integroitavuuden toteuttamiseen ja tuottaa esimerkiksi konkreettisia tietojärjestelmien rajapintamääräyksiä.

Kehittämisen kontrollointi valtakunnallisella hyväksyntämenettelyllä tai keskusohjattu tukipalveluiden kehittäminen jähmettää maakunnallista toimintaa. Sen sijaan maakunnille pitää jättää liikkumavaraa toiminnan tarpeiden toteuttamiseen ICT:n keinoin. Lakiin ei tule kirjata ICT-palvelukeskuksen tehtäviä vaan ne tulisi määritellä myöhemmin konkreettisesti muutosprojektin yhteydessä ja jättää myös mahdollisuus tehtäviä tarpeen mukaan uudistaa.

Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta lähtökohtana tulisi olla, että maakunnat päättäisivät palvelujensa tuotantorakenteesta sekä sen edellyttämästä toimitilatarpeesta. Maakunnilla tulisi olla oikeus organisoida asiat itsenäisesti ja tarvittaessa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden jo olemassa olevien toimijoiden kanssa. Yhden valtakunnallisen yhtiön sijaan tulisi muodostaa useampia maakuntien ohjauksessa olevia alueellisia toimitilayhtiöitä. Tämä mahdollistaisi yhtiöiden toimivan ohjauksen alueellisten toiminnallisten tarpeiden mukaisesti.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden keskittämiselle asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean tukipalveluyksikön mallilla. Talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lukuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottaja organisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Yhden kansallisen tukipalveluyksikön sijaan tulisi pyrkiä usean talous- ja henkilöstöhallinnon toimijan malliin, jossa maakunnat valitsisivat talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuottajan alueellisesti tai kansallisesti toimivien tuottajien joukosta. Tukipalveluyksiköt voisivat tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita myös kunnille mikä varmistaisi, että talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut olisivat tuotettavissa tehokkaasti myös kuntien jäljellejäävien tehtävien tarpeisiin.

Yhteishankintojen osalta järjestelyn ei tulisi hajottaa maakuntien ja kuntien yhteistä hankintavolyymiä. Toiminnan tulisi tukeutua olemassa oleviin hankintaorganisaatioihin ja niiden osaamiseen ja asiakastuntemukseen mm. sote-sektorilla. Maakuntien hankintaan tarvitaan enemmänkin ylätason hankintatoimintaa koordinoiva toimija/palvelukeskus, jonka roolina olisi hankintojen ohjaus tuloksena maakuntien yhteinen hankintastrategia. Palvelukeskus tekisi esim. vertailuja ja analysejä ja sillä olisi hyvä tuntemus alan markkinasta. Organisointi olisi kevyt ja toimintatapa verkostomainen.

Maakuntien järjestöyhteistyö

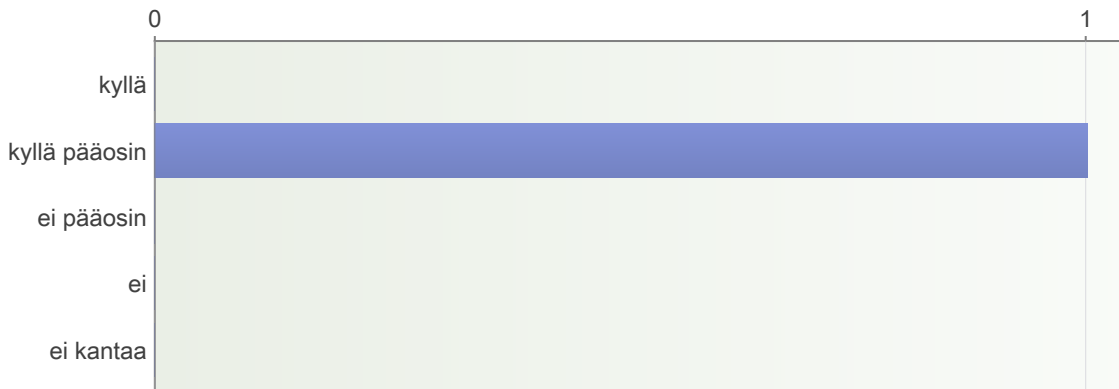
Maakuntalakiehdotuksen 6 §:n mukaan maakunta hoitaa sille annettuja tehtäviä eri tehtäväalueilla. Näihin tehtäväalueisiin kuuluu muiden ohella "sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön asiantuntijatuki kunnille ja ehkäisevät palvelut". Rajanveto ehkäisevien palvelujen ja hyvinvointia edistävien palvelujen välillä on häilyvä.

Kansalaisjärjestötoiminnalla on perinteisesti ollut vahva rooli hyvinvointiyhteiskunnan tukijana. Tästä syystä

tulee olemaan haastavaa eriyttää sellaiset järjestösektorin kanssa toteutetut sisällöt, mitkä jäävät kunnan ja mitkä siirtyvät maakunnan vastuulle.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- 4 § pykälän mukaan myös kunnan taajamissa tulee tarjota jatkossakin palveluja, varsinkin jos kunnan nykyisessä palveluvalikossa on tietyn toimipisteen tarpeellisuus todettu, kuten Kurun terveysasema Ylöjärvellä. Toimintakustannuksia, erityisesti henkilöstökustannuksia voidaan keskittämisen avulla saada parempaan hallintaan. Keskittämisen vastapainoksi tulee lisätä digitaalisia palveluja, puhelinneuvontaa ja varsinkin liikkuvia palveluita maakunnan harvemmin asutulle reuna-alueelle. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapauden toteuttamismalli. Pirkanmaalla on hyviä kokemuksia palvelusetelillä tuotetusta valinnanvapaudesta, joten palvelutason ei tulisi tältä osin ainakaan heikentyä.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

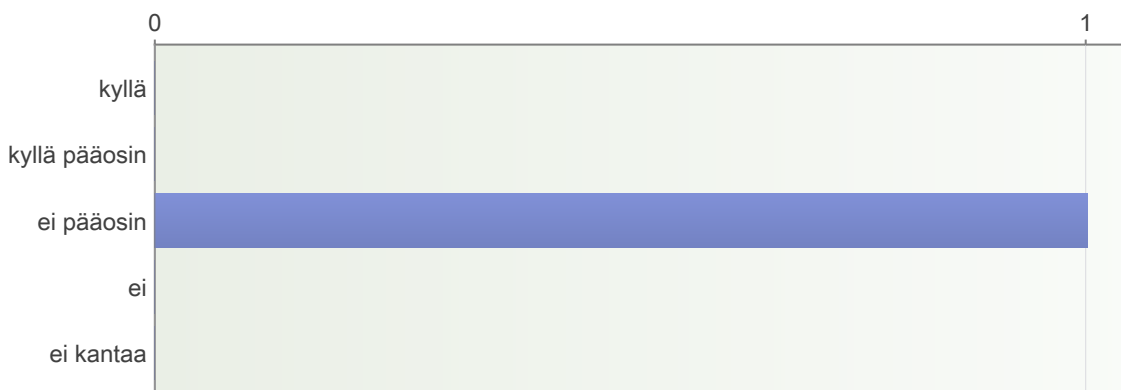

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien keskinäinen yhteistyösopimus on kannatettava varsinkin ensihoidon ja sairaankuljetuksen näkökulmasta. Myös hätäkeskustoiminta voitaisiin harkita otettavaksi maakuntien yhteistoimintasopimuksen piiriin, jolloin saumaton yhteistyö alueella varmistuisi nykyistä paremmin. Sen sijaan yhteistyösopimuksen alistaminen valtion ohjaukseen ja määräysvaltaan 18§ mukaisesti ei ole kannatettavaa.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

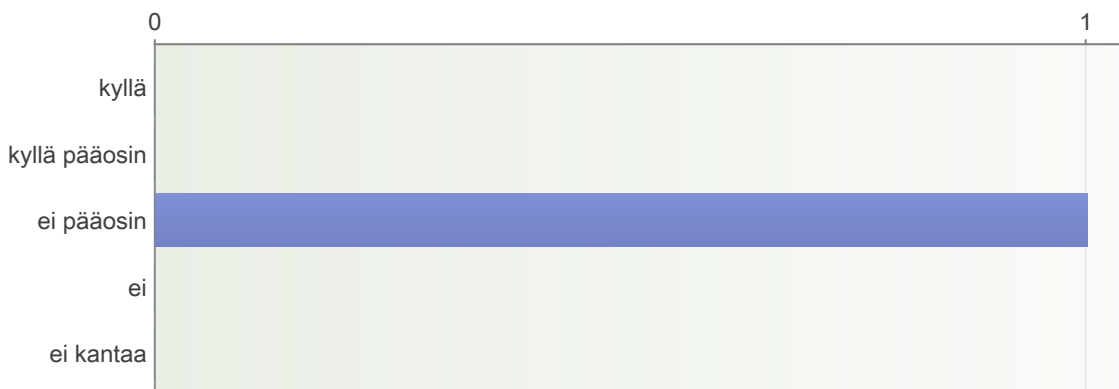
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Asiakaslähtöisen integraation toteutumiseen tähtäävät säännökset voivat olla haasteellisia esimerkiksi tilanteessa, jossa paljon palveluja tarvitseva henkilö haluaa käyttää valinnanvapauttaan eikä halua palvelujaan koordinoitavan tai hän kieltää tietojensa käytön. Edelleen kysymyksiä herättää se, eikö valinnanvapaus enää jatkossa tarkoittaisi valinnanvapautta oman maakunnan ulkopuolelta eikä vain yksityisen toimijan ja oman asuinmaakunnan tuottamien palvelujen välillä. Yksilötasoinen asiakassuunnitelma on viranomaistyötä, mutta tarkoittaako tämä vain päätöksentekotapaa ja mahdollista valitusosoitetta? Käytännössä asiakastyön ja asiakassuunnitelman koordinointi vaatii tuottajan toimenpiteitä yhdessä asiakkaan kanssa. Jos maakunta

ryhtyy yhteensovittamaan asiakkaan valinnanvapauden kautta käyttämien eri palveluntuottajien tekemiä asiakassuunnitelmia, niin tässä tarvitaan täysin toisenlainen tietojärjestelmä ja kirjaamistapa kuin nykyisin on käytössä ja maakunnan palveluksessa täytyy olla runsaasti asiantuntijoita, koska on arvioitu, että palveluja paljon käyttäviä asiakkaita on noin 10% asukkaista eli Pirkanmaalla noin 50 000 ihmistä, joiden palveluja on yhteensovittettava vuosittain. Uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tulee asiakaslähtöisen integraation toteutua peruspalveluiden ja erityispalveluiden (vertikaalinen integraatio) sekä sote-peruspalveluiden (horisontaalinen integraatio) ja maakunnan vastuulla olevien sote-palveluiden ja myös pääosin kuntien vastuulle jäävien hyvinvointipalveluiden välillä. Integraation keskeinen edellytys on asiakas- ja potilastietojen hyödyntäminen. Välttämätön edellytys käytännössä palveluiden integraation toteuttamiselle on, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvasääntöjen avulla hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena. Tämä edellyttää uudistuksia tietojärjestelmiin ja myös tietosuojasäädöksiin. Optimaalinen integraatio edellyttäisi Suomessa myös työterveydenhuollon potilastietojen integroimista tähän kokonaisuuteen. Esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilö jää työttömäksi pitkän työsuhteen jälkeen eikä työterveyden tietoja ole käytettävissä, aiheutuu uudelle tuottajalle ylimääräisiä kustannuksia. Integraation toteutuminen on käytännössä täysin riippuvainen ohjauksen onnistumisesta. Lakiluonnoksissa ja perusteluissa ei ole kyetty riittävästi avaamaan ohjausjärjestelmän kokonaisuutta suhteessa integraatiotavoitteeseen. Yhtiöittämisvelvoite yhdistettynä maakunnan järjestäjän ja tuottajan erottamiseen toisistaan tarkoittaa sitä, että tällä hetkellä toimivat asiakassuhteet katkeavat lastensuojelussa ja perhetyössä. Nyt lastensuojelusta päätöksen tekevä sosiaalityöntekijä on voinut olla lapsen omatyöntekijä, mutta jatkossa päätökset tehdään virkatyönä maakunnan järjestäjän tai mahdollisesti maakunnan, ei markkinoilla olevan tuotannon puolella. Kuitenkin mm. lastensuojelun perhetyö on markkinoilla olevaa toimintaa, joten se jouduttaneen tällöin yhtiöittämään ja se tulee valinnanvapauden piiriin.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

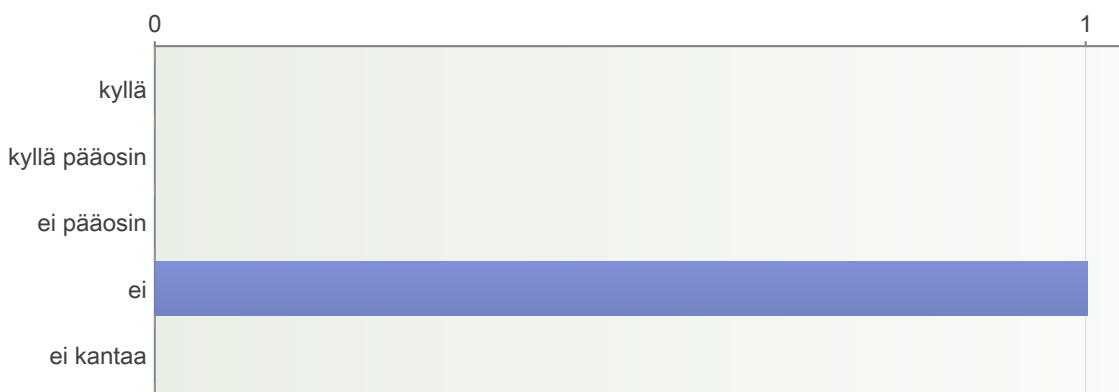
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakiluonnoksen perusteella näyttää siltä, valtion taloudellinen ohjaus on keskeisessä asemassa. Tämä johtanee tietyissä tilanteissa eettiseen priorisointikeskusteluun, kuten erittäin kalliissa hoidoissa ja harvinaisissa sairauksissa. Järjestämislain 28-30§ mukainen menettely on hallinnollisesti moniportainen ja raskas.: Ratkaistavaksi jää, millä järjestelmällä näitä sopimuksia ja suunnitelmia seurataan eli mikä on STM:n ja maakuntien välinen yhteinen työväline. Esimerkiksi ilman sähköistä yhtenäistä työkalua kokonaisuuden hallinnointi on haastavaa. Valtion interventio-oikeus maakuntien operatiiviseen toimintaan on maakuntien

itsehallinnon kannalta erityisen ongelmallinen. Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Kansainvälinen vertailu on osoittanut, että paikallinen ja alueellinen itsehallinto on tuottanut laadukkaita sote-palveluja kohtuullisin kustannuksin ja hyvälaatuisina. Esim. Pirkanmaalla kaikki kehyskunnat järjestävät ja tuottavat sote-palvelut tarvekioidusti erittäin kustannustehokkaasti ja asiakastyytyväisyys palveluihin on korkealla tasolla. Mikäli valtionohjaus toteutettaisiin esitetyllä tavalla, valtion olisi merkittävästi lisättävä ohjaustehtäviin suunnattavia resursseja ja osaamista. Tämä yhdistettynä vuosittain toistettavaan investointilupamenettelyyn tuottaisi raskaan ja kankean toimintamallin ja lisäisi hallinnon kustannuksia eikä missään lain perusteluissa tai laskelmissa ole esitetty, että tämä toimintatapa toisi lisää kustannustehokkuutta esim. Ylöjärven nykyiseen toimintamalliin nähden. Yksityiskohtainen kansallinen ohjaus heikentää myös mahdollisuuksia asukkaiden tarpeista lähtevien uusien innovaatioiden kehittämiseen. Valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden osalta ohjauksessa tulisi varmistaa tuottajien tasapuolinen kohtelu. Mikäli investointien ohjaus ulotetaan koskemaan maakuntien omistamia valinnanvapauden piiriin kuuluvia palvelutuottajia, ei tavoite yhdenvertaisesta kohtelusta ja kilpailuneutraliteetin varmistamisesta toteudu.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

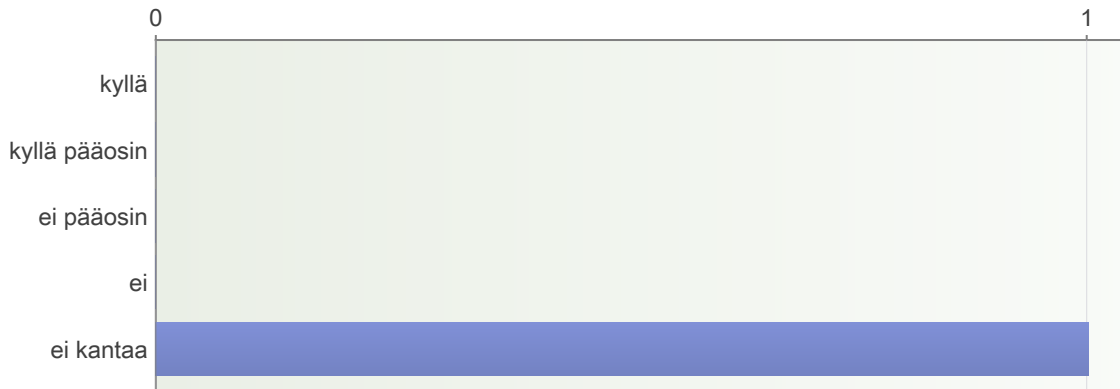
Avoimet vastaukset: ei

- Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Yhtiöittämisvelvoite yhdistettynä maakunnan järjestäjän ja tuottajan erottamiseen toisistaan tarkoittaa sitä, että tällä hetkellä toimivat asiakassuhteet katkeavat ainakin lastensuojelussa ja perhetyössä ja osin päihdehuollossa. Nyt lastensuojelusta päätöksen tekevä sosiaalityöntekijä on voinut olla lapsen omatyöntekijä, mutta jatkossa päätökset ilmeisesti tehdään virkatyönä maakunnan järjestäjän tai mahdollisesti maakunnan ei markkinoilla olevan tuotannon puolella ja palvelun toteutus (antaminen) tapahtuu toisen työntekijän toimesta tuotannon puolella. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnolliselle eriyttämiselle lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä. Järjestely synnyttäisi myös tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentäisi maakunnan ja tätä kautta koko kansallisen ohjausjärjestelmän kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Lisäksi tulee huomioida, että

maakuntien palvelulaitos tytäryhtiöineen olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

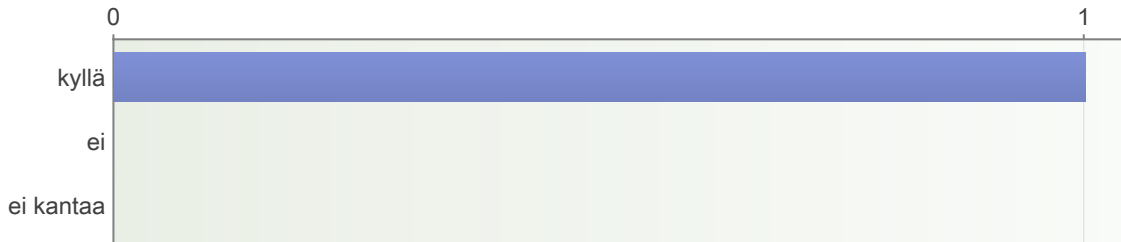
- Erityisen valitettavaa on, että luonnos laista valinnanvapaudeksi ei valmistunut samanaikaisesti järjestämislain kanssa. Tämä vaikeuttaa kokonaisuuden arviointia. Valinnanvapauden toteuttamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota palveluketjujen toimivuuteen ja tapaan järjestää julkisen vallan käyttö. Suomessa perusterveydenhuollon asiakaskunta poikkeaa useimpien maiden maiden asiakaskunnasta erityisesti työterveyshuollon ja jossain määrin myös yksityisten vakuutusten ja yksityisen sektorin tarjoaman hoidon vuoksi. Siksi hoidon jatkuvuuteen ja hoitoketjun sujuvuuteen on kiinnitettävä huomiota. Pitkälle viety integraatio voi rajoittaa tai hankaloittaa valinnanvapautta. Toisaalta maksimaalinen valinnanvapaus voi pilkkoa hoitoprosessit, jolloin kokonaisuuden hallinta on vaikeaa ja jonot ja viiveet kasvavat. Asiakkaan valinnan kannalta olennaista tietoa hoidon laadusta ja hoitoon pääsystä on vielä huonosti saatavilla. Tämän lainkohdan perustelut eivät ole kaikilta osin yhtenevät peruspalveluiden saatavuuden parantamisen ja tarpeenmukaisen integraation kanssa.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

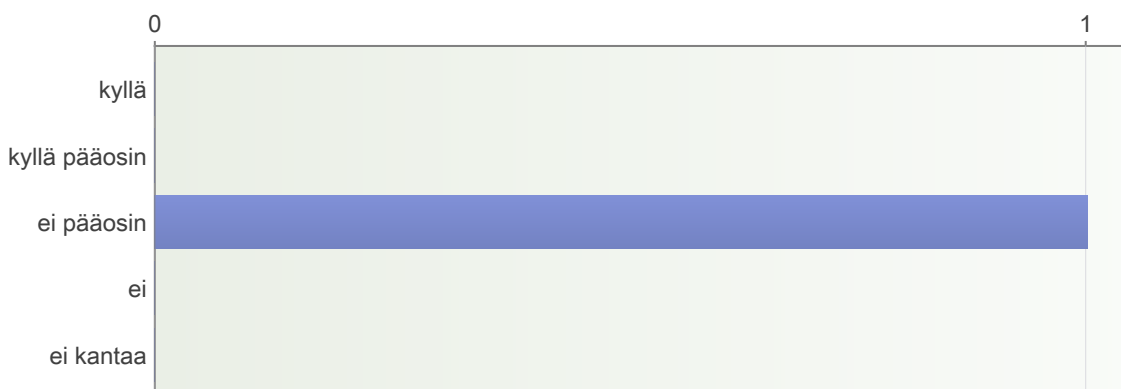
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

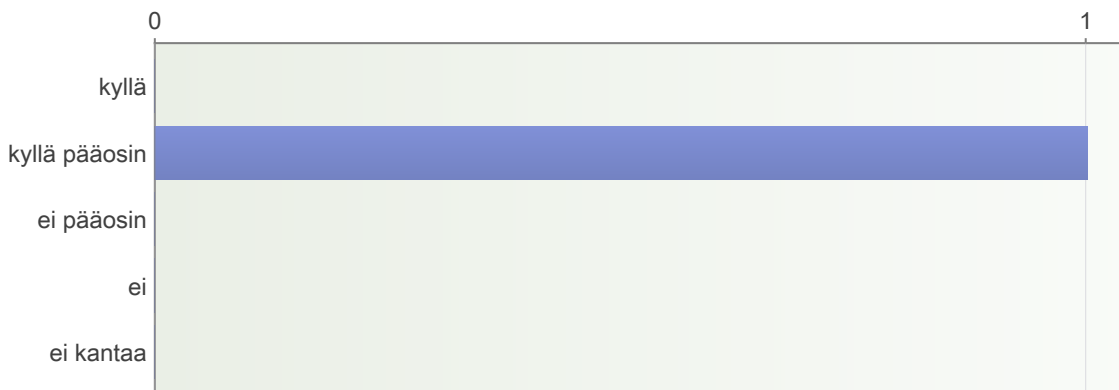
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava. Voimaanpanolakiehdotuksen mukaan maakunnan liitto asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen laissa mainittujen viranomaisten sopimuksen

mukaisesti. Valmistelutoimielimellä on laaja valmisteluvastuu maakunnalle siirtyvien tehtävien, siirtyvän omaisuuden ja henkilöstön, tietojärjestelmien, aloittavan maakunnan talouden sekä luottamus- ja viranhaltijaorganisaatioin valmistelussa. Ehdotuksen keskeisin ongelma on, ettei väliaikaisen toimielimen asema ja päätöksenteko ole riittävän selkeitä. Lainsäädäntöä tulisi täsmentää siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvien osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin. Väliaikaishallinnon toimielimen jäsenet ovat sekä kuntien että valtion viranhaltijoita, joten yksiselitteisesti ei kaiketi voida todeta, että heihin sovelletaan lakia kunnallisista viranhaltijoista. Lisäksi väliaikaisen toimielimen rahoitus on auki. Kaiken kunnissa tehtävän omaisuuteen, sopimuksiin, lainoihin ja henkilöstöön ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän selvitystyön lisäksi kysymys on merkittävästä kustannuksesta. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

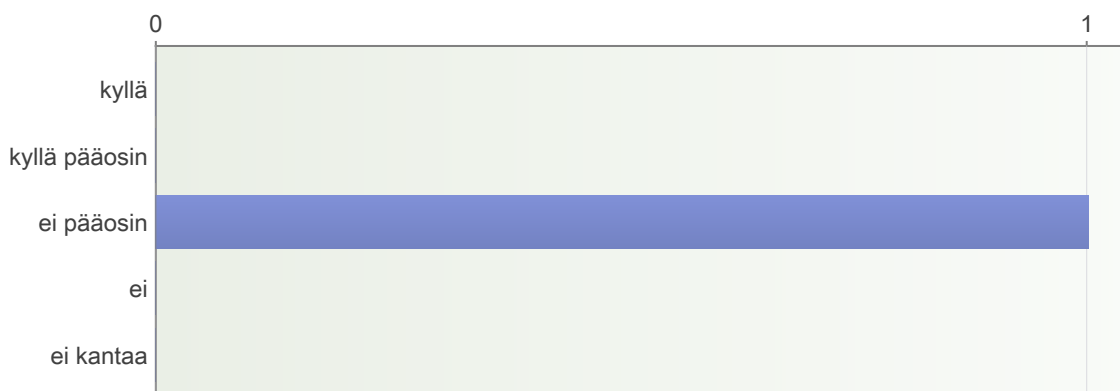

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ks. vastaus kysymykseen 22.

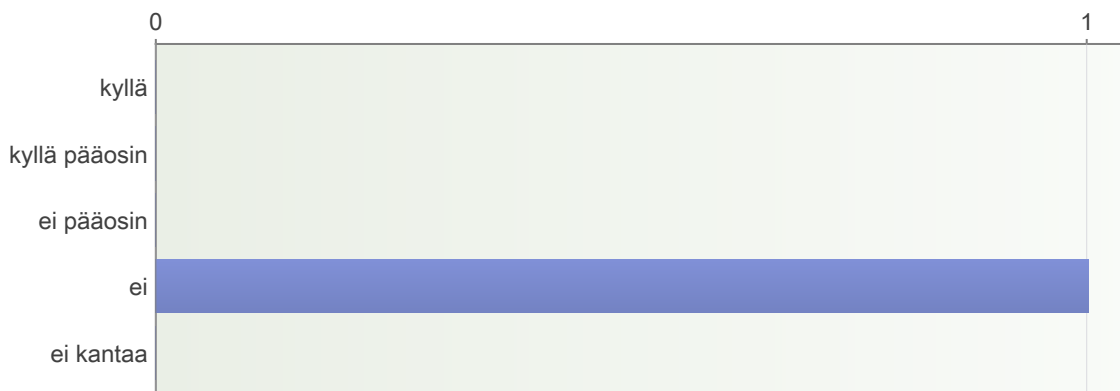
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien omaisuuden siirtäminen esitysluonnoksessa esitetyllä tavalla on perustuslain vastainen (121 § Kunnallinen ja muu alueellinen itsehallinto). Valtion lainsäädännöllä kunnille antamien tehtävien siirtyessä kunnilta pois tulisi valtion huolehtia siitä, että samassa yhteydessä myös näiden tehtävien hoitamiseksi syntyneet pysyvät kustannukset siirtyvät täysimääräisesti kunnilta pois. Muussa tapauksessa kunnat joutuvat vastaamaan niille lakiehdotuksen mukaan jatkossa kuulumattomien tehtävien kustannuksista. Asia konkretisoituu esimerkiksi kunnille jäävien ja vaille käyttöä jäävien sote-kiinteistöjen kautta. Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa myöskään vaarantaa kunnille jäävien kuntapalvelujen järjestämistä ja rahoittamista. Tähän liittyen kiinteän ja irtaimen omaisuuden järjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti ja kuntakohtaisesti oikeudenmukaisesti kohdennettuna. Kuntien tekemät nykyisten sote-tilojen vuokra- ja käyttöoikeussopimukset tulee olla siirrettävissä maakunnan vastattaviksi. Säädöksillä on myös turvattava omaisuusjärjestelyjen kustannusneutraalius kunnille ja niiden yhtiöille siltä osin, mitä siirrot liittyvät mahdollisiin varainsiirtovero- tai arvonnlisäveroseuraamuksiin.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Ehdotus ei ole perusteltu ja se on ongelmallinen perustuslain näkökulmasta. Kunnallisen itsehallinnon yksi iso perusasia on kunnan oikeus päättää veroprosentistaan. Maakuntauudistuksella ei tule puuttua tähän oikeuteen. Kuntien verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee myös luottoluokittajien arvioista. Kuntien verotusoikeuden rajaaminen edes tilapäisesti voi johtaa merkittävään ja pysyvään asukkaiden itsehallinnon kustannuksia lisäävään sääntelyriskin realisoitumiseen. Sääntelyriski realisoituu, mikäli kunnan veropohjaan nojautuva nykyinen nollariskiominaisuus vaihtuu kohonneeksi riskipainoksi, kun kansainvälisessä sääntelyssä kunnan verokatto tulkitaan kunnan verotuksen perustuslaillisen suojan heikennykseksi. Perusteltua syytä sääntelyriskin ottamiselle ei ole. Esitys on erityisen ongelmallinen kasvukuntien näkökulmasta, koska kuntien tulot laskevat suhteessa kunnan vastuulla oleviin velkoihin (suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa merkittävästi). Tämä supistaa kunnan taloudellista liikkumavara kunnille jäävien tehtävien ja velkojen hoitamiseen.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

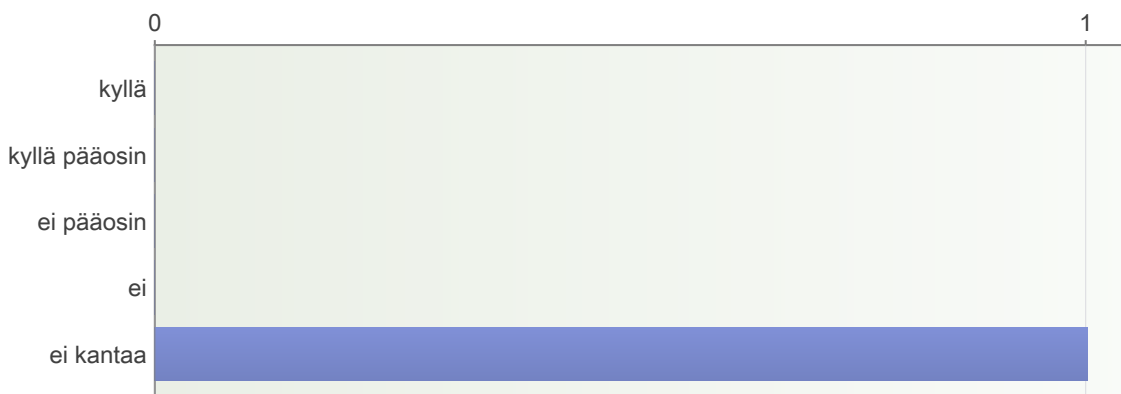
27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Muutoksen toteuttamiseen pitää kansallisesti varata riittävästi rahoitusta, rakentaa muutosohjelma sekä varmistaa ja tukea muutoksen resursointia. Uudistus ei voi olla kuntien rahoittama.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

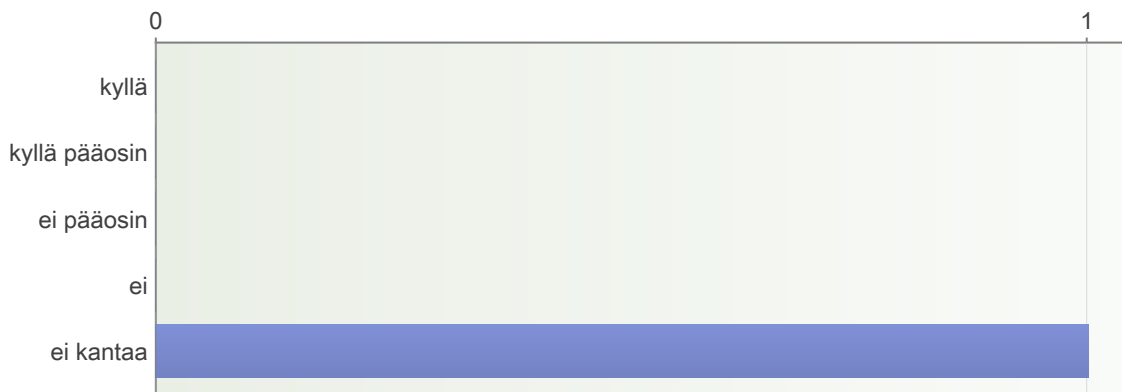

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoitusvastuu ei voi uudistuksen jälkeen olla miltään osin kunnilla.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

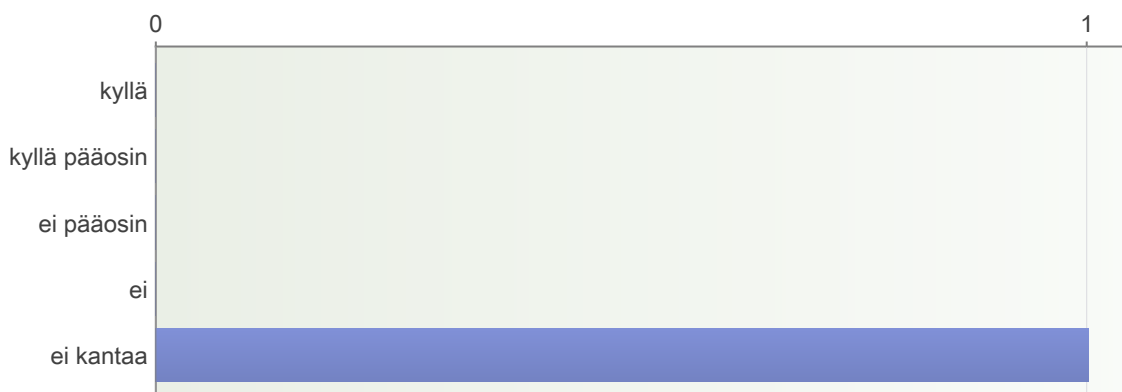

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Uudistuksen tässä vaiheessa asiaa ei vielä ole riittävällä tavalla mahdollista arvioida.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

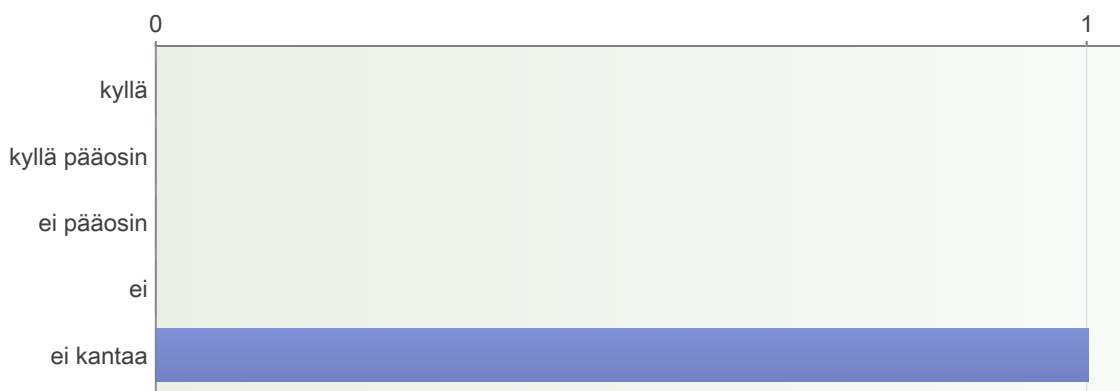

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Hyte-painokertoimen osuus on vain noin 1 prosentti, joten sen ohjaava vaikutus ei ole merkittävä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

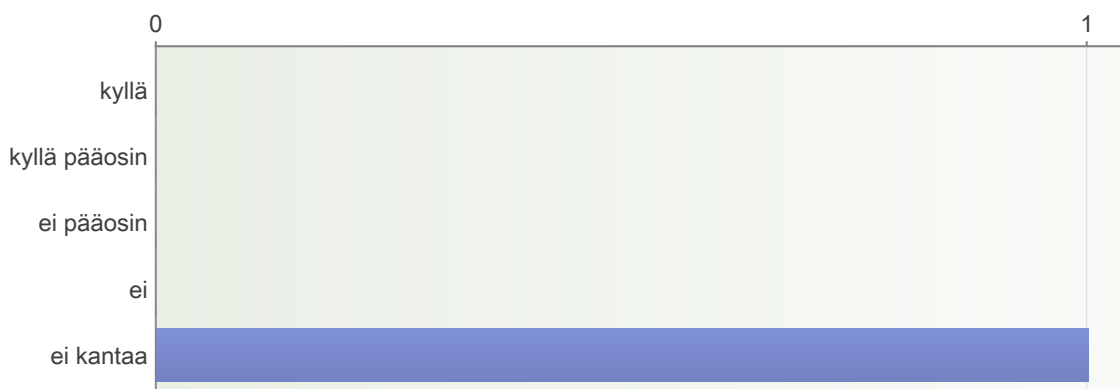
- Siirtymäajan riittävää pituutta tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymiselle pystytään arvioimaan vasta myöhemmissä toimeenpanovaiheissa.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

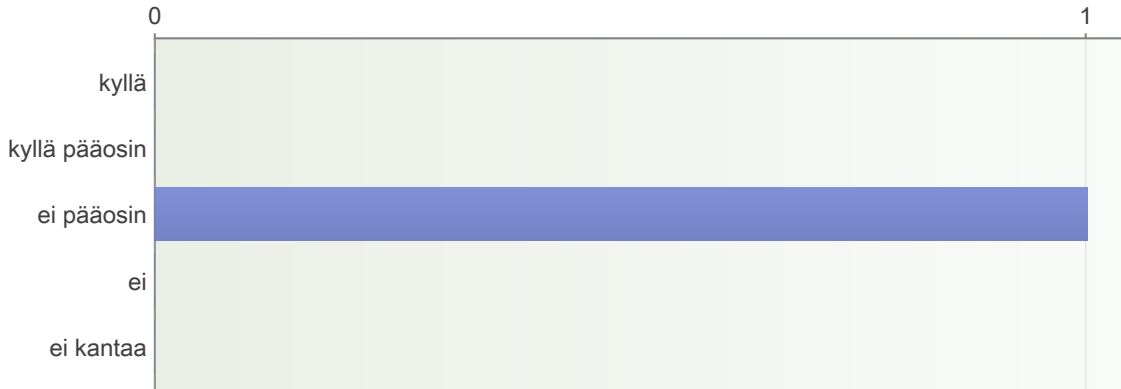
- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

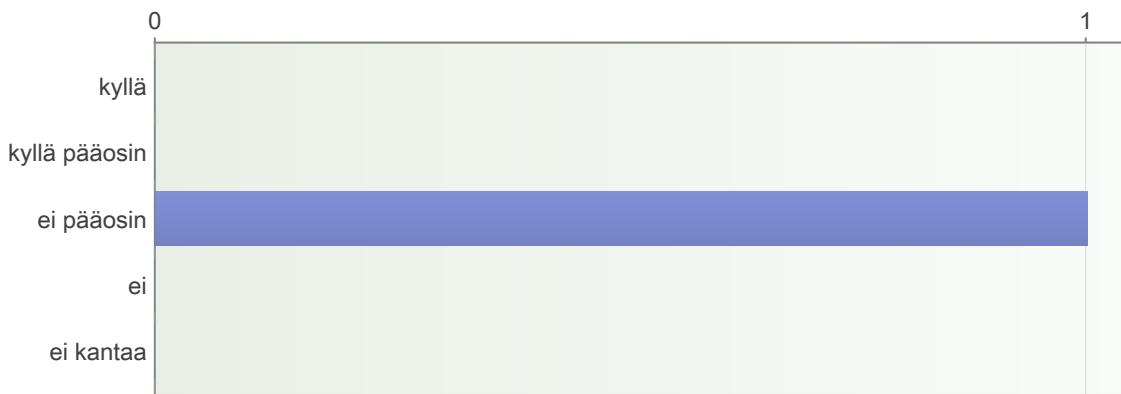

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uusi valtionosuusjärjestelmäluonnos ei ole rahoitusperiaatteen mukainen. Valtion tulisi huolehtia siitä, että kunnilla on jatkossakin riittävät voimavarat niille lailla annettujen tehtävien hoitamiseen. Tässä vaiheessa kyse on kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Näin ollen kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Lisäksi uudistuksen rahoitusmalli, jolla kaikilta kunnilta leikataan verorahoitusta 12,3 %-yksikköä johtaa tilanteeseen, jossa suhteellisesti tarkastellen kuntaverotuksen erot eri kunnissa repeävät kohtuuttoman suuriksi. Uudistusten kokonaisvaikutuksia kuntien talouteen on miltei mahdotonta arvioida. Tämä johtuu siitä, että lainsäädäntöuudistuksen taustalla olevat laskelmat eivät sisällä riittävää yksilöivää informaatiota. Laskelmissa ei ole esimerkiksi lainkaan avattu, mistä koostuvat uudistuksessa maakunnille siirtyvät sote-kustannukset.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

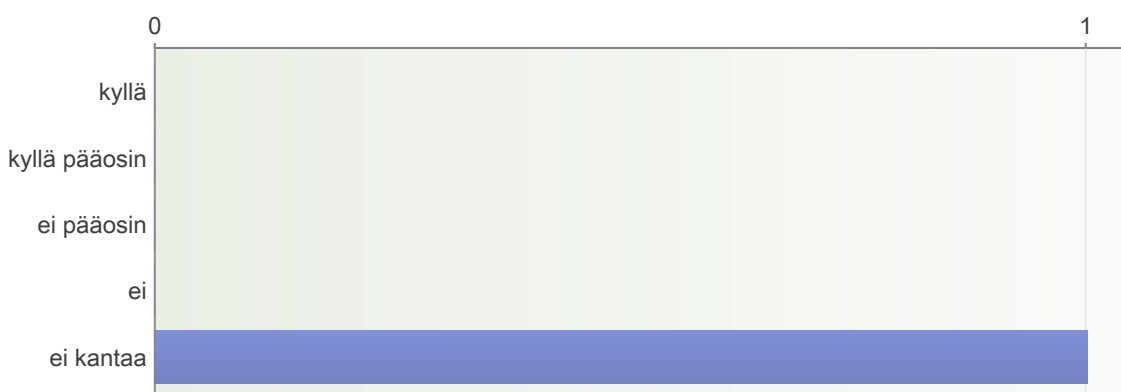
- Ottaen huomioon hyte-kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Tulevalla rahoitusmallilla ja valtionosuusjärjestelmän muutoksilla on ratkaiseva merkitys kuntien tuleviin toimintamahdollisuuksiin. Koska kunnat huolehtivat jatkossakin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella merkittävästä määrästä perusoikeudellisia tehtäviä (mm. varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus), on niiden hoitamisen edellytykset turvattava kannustavan rahoitusratkaisun avulla. Myös perustuslain rahoitusperiaate edellyttää, että kunnille turvataan riittävät voimavarat niille jäävien tehtävien hoitamiseksi. Esityksen suurin puute on, että siinä ei riittäväällä tavalla huomioida hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien erityispiirteitä eri kunnissa.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Tämä veroratkaisu siirtää verotuksen painopisteen aiempaa progressiivisempaan suuntaan. Kun veroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikataan 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019, tulee kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä siirtää valtionverotuksessa tehtäviksi. Näin kuntien

tuloveroprosenttien tuotto (ns. efektiivinen veroaste) vastaisi paremmin todellista tuottoa.

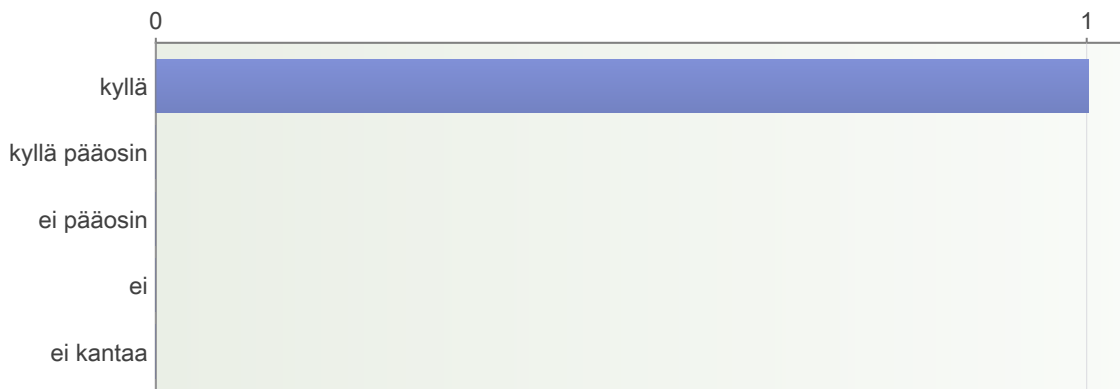
39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Veroprosenttien erillinen säätely vuosina 2019-2021 ei ole tarpeellista. Sen sijaan tuloveroprosentin ilmoittaminen jatkossa prosentin kymmenyksen tarkkuudella neljännesprosenttiyksikön on perusteltu muutos. Ehdotus kiinteistöveron säilyttämisestä puhtaasti kunnallisena verona on kannatettava esitys. Kuntien oikeus yhteisöveron tuottoon olisi tarkoituksenmukaista säilyttää, sillä yhteisöverotulot toimivat yhtenä kannustimena kunnan elinvoiman ja elinkeinopolitiikan kehittämisessä.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kokonaisvaikutusten arviointi uudistuksen tässä vaiheessa on erittäin vaikeaa. Esimerkiksi rahoitusaseman muuttuminen voi vaikeuttaa kaupungin toimintaedellytyksiä ja investointikykyä. Uudistus kaventaa niin kunnallista itsehallintoa kuin paikallista demokratiaa. Ongelmallista kuntalaisen näkökulmasta voi olla hallinnollisten rajapintojen vaikea hahmotettavuus.

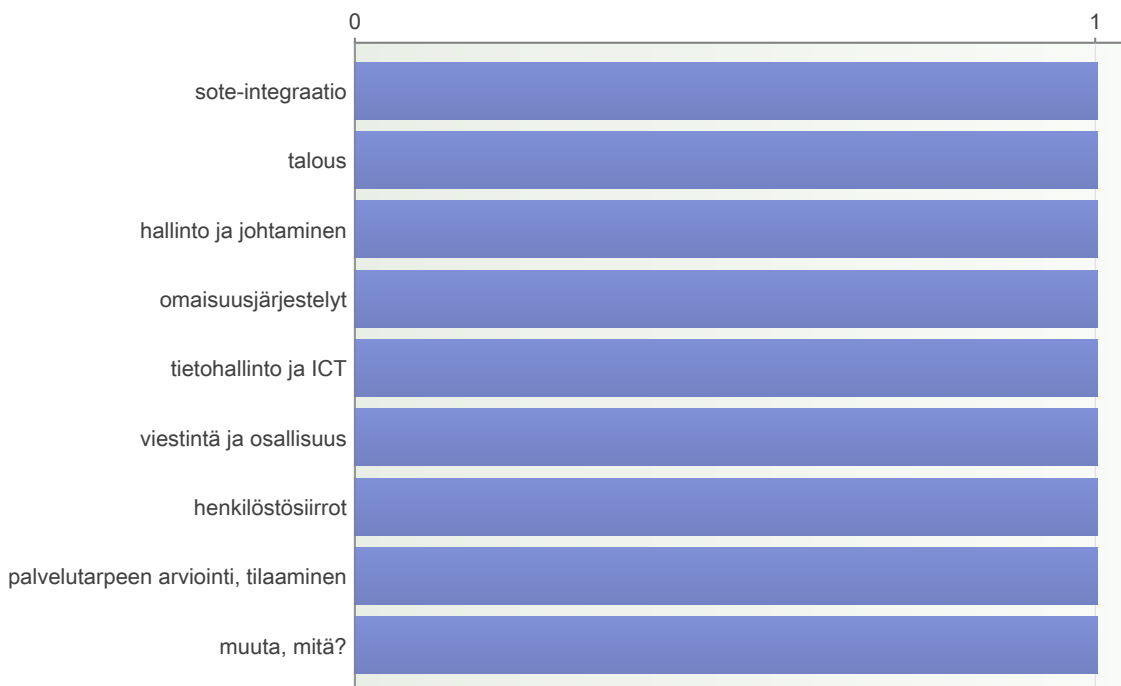
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Monikanavarahoituksen purkamiseen ja valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvien ratkaisujen puuttuminen vaikeuttaa olennaisesti asian arviointia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- arkistointi ja asianhallinta

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan ja maakunnan jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja palveluaukkoja. Maakuntalakia säädettäessä tulee huomioida, että lainsäädännöllä ei tarpeettomasti estetä mahdollisuutta kuntien ja maakuntien väliseen joustavaan yhteistyöhön eri tilanteissa. Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee lainsäädännössä mahdollistaa.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.